

zveza jedna podlag naši unanji politiki in izrekel mnenje, da si je v Evropi pridobila domovinsko pravo, a postavil je na ravno isto mesto tudi razmerje z Rusijo, priznal, da je alijanca z Nemčijo za Avstrijo ravno to, kar je zanjo konkordanca z Rusijo.

Brez ovinkov je grof Goluchowski razglasil, da sta se Rusija in Avstrija odkrito in lojalno porazumeli, da mej njima ni nobenih nasprotstev, katera bi se ne dala iz lepa poravnati, če je tu in tam le količkaj dobre volje, da se nikjer ne križajo interesi obeh držav, pač pa da imata Avstrija in Rusija premnogo uzrokov, ostati solidarni, da je Avstrija pripravljena gojiti prijateljsko razmerje z Rusijo, katere prijateljstvo je močno varstvo miru, in končno, da se nobeden sosedov ne da izvabiti iz tega prijateljstva po angleških spletkah.

Razmerje mej Rusijo in Avstrijo, kakor je je obrazložil grof Goluchowski, torej ni, ali še ni formalna zveza, ali zasnovano je na najtrdnjši podlagi, na skupnosti interesov. Minister je tudi dosti precizno pojasnil pogoje temu prijateljstvu. Pozitivni pogoj je neodvisnost in samouprava balkanskih narodov, negativni pogoj je, da nobena združenih držav na Balkanu ničesar ne okupira, ampak da ostane v tem oziru status quo.

Ta ekspozé grofa Goluchowskega nas je navdal z zadoščenjem, saj je dokaz, da je dunajski kabinet napram Rusiji nastopil politiko, katere so avstrijski Slovani od nekdanj zahtevali. Kar smo od nekdanj trdili, da mej Rusijo in Avstrijo na Balkanu ni navskrižnih interesov, to je danes fundament avstrijsko-ruske zveze. Za kar se je poganjal Ignatjev pred dvajsetimi leti, kar je naravno in logično, to se je končno zgodilo. Avstrija in Rusija sta se našli in mi to pozdravljamo v interesu balkanskih narodov in držav in v interesu cele Evrope, kateri avstrijsko-rusko prijateljstvo zagotavlja mir.

Politični pregled.

Državni zbor. — Predsedstvo poslanske zbornice je naposled postalo kompletno. Desnica se dolgo ni mogla zjediniti, koga naj posadi na mesto drugega podpredsednika. Trdila se je, da dobi za to mesto kacega Nemca, da bi v predsedstvu ne sedeli sami Slovani in na zadnje se jej je posrečilo, pridobiti za to člana nemške katoliške ljudske stranke dr. Viktorja pl. Fuchsa. Ta je bil tudi izvoljen. Pri njegovi volitvi se je novič pokazalo nesoglasje, katero vlada v nemški katoliški ljudski stranki, kajti tirolski člani te stranke z Dipaulijem in Kathreinom na čelu so pred volitvijo demonstrativno zapustili dvorano. — Te dni je zbornica razpravljala o predlogi, glede podpor po uimih in povodnih oškodovanih okrajev in stvar tudi srečno dognala. Zdaj pride na vrsto nagodbeni provizorij in tu se bode bila odločilna bitka. Ako bo opozicija nadaljevala obstrukcijo, potem bo boj sila težak, kajti zbornica ima le še malo časa za rešitev provizorija, komaj dober teden še Desnica upa, da premaga opozicijo, a če bode opozicija brezobzirna, je težko verjeti, da bi se provizorij pravočasno dognal.

Prestolni ogovor. — Dne 17. t. m. je cesar v slavnostni avdijenciji vzprejel najprej ogersko, potem avstrijsko delegacijo. V imenu avstrijske delegacije cesarja pozdravil grof Fran Thun, v imeni ogerske grof Szapary. Cesar je od-

govoril z velepomembnim prestolnim ogovorom. V prvo je omenil homatije na Vztoku, katere se je posrečilo lokalizovati skupnemu nastopanju velevlasti in da-si ni bilo mogoče za-
brani usodepolnega spopada mej Grško in Turčijo, vendar se je tudi ta zadeva rešila po posredovanju velevlasti v še dokaj ugodnem smislu. Naloga bode sedaj še, da evropski koncert uredi tudi razmere na Kreti tako, da ob varstvu oblasti Sultanove podeli avtonomijo otoku ter zasnuje ondi boljše bodočnost. Na to je povdarjal cesar zadoščenjem, da so odnošaji Njegove vlade z drugimi državami najboljši in da je zveza z Nemčijo in Italijo ostala še nadalje kakor temelj evropskemu miru. Posebnim zadožčenjem pa je omenil cesar dejstva, da je ob obstoječem jamstvu miru nastopilo še prijateljsko razmerje z Rusijo. V tem vidi Nj. Veličanstvo le veselo znamenje za bodočnost. Kolika važnost leži v teh besedah vladarjevih, je razvidno iz burnega odobravanja od strani členov delegacij, ki je sledilo tem besedam Nj. Veličanstva. Na to se je spominjal cesar svojih prijateljskih sestankov z vladarji družih držav in zatrdil, da bode glavna uloga Njegove vlade ta, da se ohrani mir za bodočnost. Predsednik avstrijske delegacije, grof Thun Hohenstein, je naglašal v svojem nagovoru do cesarja, da je varstvo duševnih in gospodarskih koristi raznih avstrijskih narodov zajamčeno jedino le v krepkem soglasju mejsebojnem in pa v moči monarhije. In delegacija izpolni s tem svojo dolžnost, ako dovoli potrebnih sredstev, oziraje pa pri tem na zmožnost davke plačujočega prebivalstva. To so nekako v glavnih potezah glasovi, ki so doneli ob sprejemu delegacij pred prestolom Nj. Veličanstva.

Jezikovno vprašanje. — Zadnje dni se je zopet obširno pisalo o uredbi jezikovnega vprašanja. Pri ministerskem predsedniku so bile konference, nanašajoče se na to, in tudi parlamentarna komisija desnice se je posvetovala o Dipaulijevem predlogu. Čehi so z ozirom na to že precizovali svoje stališče. Čehi so v „Narodnih Listih“ izjavili, da so pripravljeni privoliti v premembo jezikovnih naredb. Oni zdaj zahtevajo, naj bodo le vsi konceptni uradniki na Češkem zmožni obeh deželnih jezikov, in tem naj se eventualno podaljša rok za naučenje drugega dež. jezika, glede manipulacijskih uradnikov pa naj to ne velja. Principijelno zahtevajo, naj sme vsak v vsi Češki iskati pravico v svojem jeziku in naj je tudi dobi, ne ugovarjajo pa zahtevi, naj se dežela nekako loči na nemški in češki del — namreč glede značaja uradov — a s pogojem, da bode v češkem delu imela češčina takisto izključljivo veljavo, kakor v nemškem delu nemščina.

Shod avstrijskih kmetovalcev na Dunaju se je vršil ob precejšnji udeležbi zastopnikov kmetskega stanu iz raznih avstrijskih kronovin vendar ta shod nikakor nima tistega pomena, kateri mu iz tendencijoznih nagibov pripisujejo nekateri listi. Vseh udeležencev na tem shodu je bilo 3000. Izmed slovenskih državnih poslancev so se udeležili shoda dr. Krek, Povše, dr. Žitnik in deželni posl. Nabergoj. Poleg teh je bilo še več kmetijskih udeležencev s Kranjskega, Koroškega, Štajerskega in iz Gališke — vendar se mora reči, da preogromna večina kmetskega prebivalstva naše države na tem shodu ni bila zastopana in to namenoma ne, vsled česar ta shod pač ni imel notene pravice, govoriti v imenih vseh avstrijskih kmetovalcev. Shod je bil izključno krščansko-socijalen in je imel samo namen, demonstrirati za nemško krščansko-socijalno steanko, vsled česar se ga druge stranke niso udeležile in je tudi slovenski posl. Berks odložil svoje poročilo in je prepustil nekemu kršč.-socijalnemu poslancu. Dunajsko mesto je zastopal župan dr. Lueger z obema podžupanoma. Shod je pozdravil mesto na dopustu bivajočega namestnika baron Bourgoignon, ki je zagotavljal mej drugim, da bode vlada skušala kar največ storiti v prosep propadajočega in torej pomoči nujno potrebnega kmečkega stanu. Dr. Lueger je izrazil uado, da klic zatiranega stanu končno vendar dospe

tja, kjer bi ga morali slišati že davno. Posebno se je povdarjala osnova kmetijskih zadrug in preosnova produktih borz in potreba, da stori država iz svojih sredstev vse, kar je v njeni moči za kmeta, a v bistvu so bile resolucije naperjene proti avstro-ogerski nagodbi. Čudno je vsekako, da so temu shodu prisostvovali tudi poslanci, kateri stoje na strani desnice, kateri se bore za nagodbo in obsojajo nemško-nacionalne tendence kršč.-socialistov.

Deželnozborske volitve na Tirolskem. — Vsled abstinenčne politike italijanskih poslancev tirolskih, so prišli dotični mandati ob veljavo in vlada je razpisala dopolnilne volitve. Te volitve so se vršile minole dni in izvoljeni so bili zopet samo poslanci, kateri ne pojdejo v deželni zbor.

Reka. — Boj med Madjari in Rečani je došel do meje, katero je bila postavila madjarska oholost. Reški obč. zastop je korporativno odstopil in ker povabljeni Rečani niso hoteli priti na anketo glede uveljavljanja madjarskih zakonov za Reko, je ogerska vlada začela nastopati z represalijami. Vlada je siloma uveljavila tiste zakone, katerim so se Rečani upirali, sklicuje se na svojo avtonomijo. Rečani so proti temu demonstrirali in vse kaže, da začnejo srdito borbo proti Madjarom.

Srbija. — Ruska vlada je odpoklicala svojega zastopnika v Belemgradu, Izvolskega, ker odločno obsoja počenjanje razkralja Milana. Ta pripravlja sedaj teren za nove volitve v narodno skupščino. Uradniki, kateri niso pripravljeni storiti vse, kar se od njih zahteva, se odstavljajo, in na njih mesta se nastavljajo često sumnjivi elementi, kateri pa so voljni storiti vse, kar bi se od njih zahtevalo. Pri volitvah se izkaže uspeh tega počenjanja. Radikalna stranka upa vzlic temu, da zmaga pri volitvah.

Španska. — je v velikih stiskah, zlasti ker so se začeli gibati Karlisti in se je bati če ne revolucije, pa vsaj manjših pronuncijamentov. Tudi kubansko vprašanje še ni rešeno. Ustanek na Kubi je imel ta uspeh, da je vlada privolila, dati otoku razsežno avtonomijo. Vlada je dotične načrte že izdelala, vprašanje pa je, če se bodo Kubanci s to koncesijo zadovoljili, saj je njih zahteva: popolna neodvisnost.

Politične mreže na Balkanu. — Iz Belega grada se javlja, da je napravila veliko senzacijo v tamošnjih krogih vest, objavljena v „Našem Dobu“ o tajnih posetih kneza Nikole. Knez Nikola je obiskal v Monzi kralja Umberta in je poskusil posredovati med kraljem Umbertom in ruskim carom Nikolajem za približanje Italije k dvozvezi. Na to da je šel knez k caru v Darmštat. Knezu da je v prvi vrsti ležeče na tem, da se zasnuje balkanska zveza. Ideja tej zvezi se je baje porodila v Moskvi. — Te vesti so jako razburile vladine kroge v Belemgradu, seveda najbolj one kroge, ki slušajo Milanov rog in katerim je trn v peti knez Nikola z njegovimi uzornimi idejami za blagor balkanskih narodov. Težko je ugotoviti, da-li in v koliko so že dozorele ideje kneza Nikole, vendar je gotovo, da hoče knez povečati svoje ime velikim delom v prid Slovanstva.

Obrtnija.

K obrtni politiki 18. veka.

Spisal Jos. Apih.
(Dalje.)

Da so višje gosposke, izrazujoč svoje mnenje o predloženih načrtih zadružnih pravil, jemele ozir na dejanske, časih jako izdatne razlike gledé tržnih cen surovin, potrebnih tej in oni stroki rokodelski, to svedoči razsodba

deželnih odbornikov o zahtevah novomeških pekarjev. Ker je bil v Ljubljani kruh dražji, so nameravali novomeški pekarji ljubljansko tarifo tudi v Novem mestu uvesti; a temu je odborništvo kranjsko odločno odgovarjalo, podarjaoč nizko žitno ceno okrog Novega mesta. Zadovoljni naj bodo pekarji in občinstvo, ako se razmerno z menjajočo se žitno ceno spreminja teža kruhova. „Monopolov ni dopuščati“, a „med te ne spada žitna trgovina z Gorenjci; ta naj se dopušča tudi v bodoče Novomeščanom“, a „pravico prekupovanje žita naj imajo novomeški pekarji samo, ako plačajo za žito isto cenoi kakor Gorenjci“. „Nedopustna“ pa je zahteva, da bi ne smel nikdo kruha peči tri milje daleč okrog Novega mesta — razun, če bi se osmerica novomeških pekarjev zavezala, da bode vso ono okalico zalagala s kruhom. A take zaveze zadruha ne bi mogla, niti hotela prevzeti; potlej bi pa bile vasi brez kruha, rektifikovani kmetski obrti bi ne mogli plačevati vseh davščin in morala bi novomeška pekarska zadruga doplačati ono svoto, katero bi sicer trpeti mora „aerar“. V mestu samem pa ni trpeti šušmarjevi, kajti davkoplačevalcem pekarjem je privoščiti pošten dobiček; samo pekarskim vdovam naj se proti pametni odškodnini dovoli peči kruh. Pri tej priliki izvemo, da niso pekarji razodeli vseh svojih želj, morebiti zato ne, ker so bili odborniki ljubljanski slične zahteve drugih novomeških zadrug že ožigosali kot presebične in preširne. Kar si pa sami niso upali povedati, to je zhtevalo na svojo roko mestno starešinstvo, ki ni bilo vsem zadrugam enako prijazno: ne samo tri milje daleč, temveč še dalje okrog naj se vsi pekarji prisilijo, da pristopijo k novomeški zadrugi, celo pekarji v cesarskih mestih: Metliki, Mokronogu in Trebnjem, dasi so imeli že svoje lastne zadruge. Tu jo je pa skupilo mestno starešinstvo; odborniki je prašajo, če hočejo tim načinom zadruge tujih, cesarskih mest in trgov spraviti pod novomeško oblast, pozabivši, da se ne sme nobena zadruga podrediti zadrugi drugega kraja, niti tuji gosposki. Tako „stremljenje po razširjenju“ se mora odločno zavrniti; zato naj cesarica novomeški pekarski zadrugi potrdi le one svoboščine, katere imajo taista v lasti, in tudi te samo tedaj, ako se po njih ne krati „Contributionale“. V tem slučaju je torej deželnim odbornikom jako pri srcu to, kar imenujemo „fiskalne interese“; a ne samo v tem slučaju, temveč redno se ponavlja isti „caeterum censeo“.

Ker smo že spet pri zadrugah dolenske „metropole“, naj navedemo še, da je ondotno starešinstvo podpiralo prošnjo novomeških tkalcev, da naj se tej zadrugi vtelesijo vsi tkalci „mnogo milj preko dosedanjega okrožja“, da, po besedah deželnih odbornikov se hoče „dobičkarija“ tkalske zadruge polastiti vseh mest in trgov po „dolenjem in srednjem okraju in Slovenski Pokrajini“, pa da bi ta „pohlepnost s časom še utegnla naraščati in poseči celo morda po ostalih okrajih“. A ne sme se jim dovoliti obširnejše okrožje, nego se je odmerilo zadrugi novomeških krojačev. Tudi se ne sme nobenemu meščanu prepovedati dajati dela nego mestni tkalec, samo da ne smejo kmetski